

De Panther van Breda.
door Franjo Bogdanowicz

De "Poolse Tank" in het Wilhelminapark te Breda, is eigenlijk een Duitse tank van het type Panther, (volledige naam: Panzerkampfwagen Panther, Ausführung D, bouwjaar 1943.

Op dit moment zijn er nog drie van dit type over, met recht een zeldzaam stuk militaire historie.

Over de tank zijn in de loop der tijd velen verhalen gaan circuleren. zo zou ze veroverd zijn in de omgeving van Breda en zou ze volgegoten zijn met beton.....

Wat het eerste betreft: in 1945 stond de tank opgesteld op het proef terrein van Krupp te Meppen. Dit lag in de toenmalige bezettingszone van de 1e Poolse Pantserdivisie. Toen men een uitnodiging kreeg tot het bijwonen van de 1^e jaars herdenking van de bevrijding van de stad, 29 okt 1945, heeft men de Panther op een dieplader geplaatst en naar Breda vervoerd. De Panther is toen geschonken aan de stad, door de 3de Infanteriebrigade, in herinnering aan de bevrijding. Bij die gelegenheid is ze toen geplaatst in het park, op de plaats van het huidige Poolse bevrijdingsmonument(de pilaar met de Duitse arend en Poolse adelaar), wat daar geplaatst is in 1949. Later (1952) is ze op aandringen van de bevolking geplaatst op zijn huidige plaats.

Wat het tweede betreft: Bij de restauratie, en het demonteren bleek dat er geen beton in was gestort, alles lag er nog in zoals het 60 jaar geleden was achtergelaten. De tank is in de periode dec.2003 – okt 2004 gerestaureerd in opdracht van de gemeente Breda door Ger Zonneveld, zodat hij weer 50 jaar meekan. De binnenzijde w.o. de motor, is leeggehaald en verkocht aan de Brit Kevin Wheatcroft, die als ook aan de restauratie heeft bijgedragen

Totale kosten: 76.500 euro.

Toen de Panther werd ontwikkeld in 1942 was dit een zeer vooruitstrevende middelzware tank.

Details:

Bouwjaar: juni 1943 te Mannheim

Nummer onderstel: kmy 21538 chassies/produktienummer: 210198

Laatste Oproepnummer: 534 (5e compagnie, 3e peleton, 4e voertuig) (voor iedere aktie kregen de tanks een oproepnummer toegekend.)

aktie gezien in Nederlands-Duits grensgebied en waarschijnlijk aan het oostfront en/of Italië.

heeft een reparatie juist onder de koepel aan de voorzijde gehad, van een beschadiging door een voltreffer

bemanning 5: bestuurder, radioman, lader, schutter, commandant,

breedte 3,42 m., spoorbreedte 2,61 m. , hoogte 3 m., lengte 8,8m.

motor: Maybach HL 230 P 30 V-12, watergekoelde benzinemotor(23,8 l) , 700pk bij 3000 rpm, 12 volt/0,7 kw Bosch elektrisch systeem

transmissie: ZF-AK-200 synchroon 7 voorwaarts, 1 achteruit

brandstof benzine 74 Oktan(OZ 74), tank inhoud 720 l., verdeeld over 5 tanks, gaf een actieradius van 200 km op de weg en 100 km cross-country,

max. snelheid 55 km/u, gem. op straat 33 km/u, op cross-country 25 km/u
totaal 120 l. koelvloeistof motorolie, koeling en aandrijving

gewicht 46500 kg volledig beladen

gewicht toren: 9500 kg

gewicht tracks 2090 kg, breedte 0,66 m. , 2 maal 86 stuks

kanon: 7,5 cm Kw K 42 , caliber 75 mm/L70, totaal gewicht 2650 kg, 5,5 m lang,

granaten: drie typen: Panzersprenggeschoss 39 (pzGr 39/42), Panzergeschoss mit Stahlkern40 (PzGr 40/42), Sprenggranate 34

gemiddeld: 12 kg zwaar met kop van 5 kg, 89 cm lang, Vo 1000m/s, op 2300 m, V 600m/s, een doorslag van 90 mm/90 graden ijzer

hoeveelheid munitie:

79 stuks 7,5 cm.L70 zowel brisant als pantserdoorborend; 4050 stuks 7,92mm.

verdere bewapening: 1 machinegeweer 7,92mm MG co-axiaal en als

antiluchtdoelgeschut een op de toren (900 schoten per min.) verder

een machinepistool 9 mm MP 38, op de koepel nog 2x3, 9 cm rookgranaatbuizen, 20 stuks handgranaten, 24 vuurpijlen

radio: Fu 10 W-Sender "c" met UKW -ontvanger "e" Fu 2, frequentiebereik: 27-33 Mhz , reikwijdte 6,4 km spraak en 9,6 km morse

bepantsering: voor: 80 mm bij 35 graden, zijkanten 40mm bij 60 graden , en achter 40 cm bij 60 graden; boven 15 mm, buik max. 20 mm; toren voor 80 cm bij 65 graden, zijkanten en achter 45 mm bij 63 graden, top 12 mm; loopmantel 120 mm rond

Met zijn dikke, in een hoek geplaatste bepantsering en een kanon van 7,5 cm, bleek het een voor de geallieerden zeer lastig te bestrijden vijand.

Iets over afstanden en de gevolgen.....

waarbij een Panther een Sherman kon uitschakelen

>>> van voor, tot 1000m van achter en zijkant, tot 2000m.

waarop een Sherman een Panther kon uitschakelen

>>> van voor tot 500 m van achter en zijkant, tot 1500m

Uit Amerikaanse bronnen bleek dat het 5 Shermans kostte om een Panther uit te schakelen. De geallieerden trachtte dit te doen door als Wolvenroedel met meerdere voertuigen gezamenlijk in de aanval te gaan.(ook door de Polen beschreven)....

De enige tank die een match was voor de Panther was de Sherman VC Firefly met zijn 17 pondeur kanon, deze kon een Panther tot een afstand van 1200 m. en met APDS granaat tot op 2000m uitschakelen.

Zowel Russen, Amerikanen en Engelsen hebben tijdens de 2e wereldoorlog in buitgemaakte Panthers rondgereden, dat zegt iets over de waardering van het voertuig door de geallieerden.

In totaal werden er 6000 Panthers (type D, A en G) gebouwd tegenover 52.000 Shermans (en minstens 30.000 Russische T-34)

Na de oorlog werden Panthers door het Franse leger nog gebruikt tot na 1950.

Het kanon van de Panther werd door Israel ingebouwd in hun Sherman : de Super Sherman M50

Bronnen:

artikelen:

BN/De Stem dec 2003 t/m okt 2004

Engelbrecht van Nassau 2003: De Poolse tank in het Bredase Wilhelminapark door Jac Jaspers

Wheels & Tracks, Number 21, 1987

boeken:

Breda Bevrijd, October 1944 door Jos van Alpen

50 jaar Breda met een Pools Stempel door Tom Peeters

Panther in Action door Bruce Culver

Der Panzerkampfwagen Panther und seine Abarten door Walther J Spielberger

7th Armoured Division at Vilers Bocage, 13 june 1944 door David Porter

Panzerkampfwagen Panther door Uwe Feist en Bruce Culver

Internet:

www.worldwar.nl/vehicles/tanks/introduction.htm

www.achtungpanzer.com/pz4.htm

www.twenot.nl

<http://nl.tracesofwar.com/artikel/2/Panther-Tank-Breda.htm>

"Janka" van het Poolse YMCA (PWSK) bij de Panther in Meppen; Kiest zij het geschenk uit voor Breda?? ©GMM

Militairen van 1^e Poolse Pantser Divisie poseren op de Panther ©GMM

2^e van links Januszajtis ©GMM

dec 2003, de Panther passeert het Poolse monument op weg naar de restauratie.

© F. Bogdanowicz

okt 2009, M. Slowinski poseert voor de tank
© F. Bogdanowicz

